COLLEGEVOORSTEL

gemeente Rheden

Onderwerp

Kadernota begroting ODRA 2026

Datum collegevergadering	18 februari 2025
Thema programmabegroting	Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu
Portefeuillehouder	Paul Hofman
Zaaknummer	2024-008143

Samenvatting

Het Algemeen Bestuur heeft 19 december jl. de Kadernotitie ODRA 2026 vastgesteld. De omvang van de begroting is geraamd op €27,8 miljoen. Onze bijdrage is geraamd op 782.000,-, vooralsnog passend binnen ons eigen begrotingsbudget voor de ODRA-taken.

Ook heeft het Algemeen Bestuur het 'Verbeterplan ODRA visitatie' vastgesteld. ODRA heeft in dit Verbeterplan de aanbevelingen uit de in 2024 door Omgevingsdienst NL uitgevoerde benchmark, uitgewerkt. Het betreft in hoofdlijn: verder werken aan robuustheid, sturen op datagestuurd werken, de beleidscyclus sluiten en haalbare doelen stellen.

Voorgesteld besluit

1. De raad te informeren met bijgevoegde 'Kadernotitie ODRA 2026', het 'Visitatierapport ODRA' en het bijbehorend 'Verbeterplan ODRA visitatie'.

Inleiding

ODRA heeft ter voorbereiding van het begrotingsjaar 2026 de 'Kadernotitie ODRA 2026' opgesteld. Het beschrijft de uitgangspunten en maatschappelijke trends waar ODRA in haar begroting 2026–2029 rekening mee gaat houden. De belangrijkste uitgangspunten in de Kadernotitie zijn:

- De omvang van de begroting voor 2026 is geraamd op € 27,8 miljoen (in 2025 € 26,5 miljoen).
- Het uurtarief voor 2025 zal stijgen met € 3,- van €104,- naar €107,-. Dit om de structurele effecten van de komende CAO en inflatie op te vangen (indexering 3%).
- ODRA hanteert 26% van de omzet als overhead streefpercentage. Het meerjarig doel is 25%.
- Op te starten projecten in het Meerjarenprogramma ODRA 2025-2028 zijn gepositioneerd als innovatiebudget. Voor innovatie is €610k beschikbaar, ongeveer 2,2% van de begroting.
- Er wordt meer geïnvesteerd in kennis, competentie en vaardigheden. Het opleidingenbudget is 3% van de loonsom, conform de landelijke robuustheidscriteria.
- Vanwege de vele onzekere ontwikkelingen in de economie en wet- en regelgeving is 0,5% van de omzet gereserveerd als risicobedrag.

Omgevingsdienst NL voert bij alle omgevingsdiensten in Nederland visitaties uit om de kwaliteit van de omgevingsdiensten te waarborgen en te versterken. In 2024 heeft Omgevingsdienst NL een benchmark uitgevoerd bij ODRA en de resultaten beschreven in het 'Visitatierapport ODRA'. ODRA heeft de aanbevelingen uitgewerkt in het 'Verbeterplan ODRA visitatie'.

Beoogd effect

Met de 'Kadernotitie ODRA 2026', het visitatierapport en bijbehorend verbeterplan worden college en gemeenteraad geïnformeerd over beleidsmatige en financiële ontwikkelingen en de risico's rond ODRA. Dit geeft college en raad gelegenheid aandachtspunten mee te geven bij het opstellen van de ontwerp-begroting ODRA 2026.

Argumenten

1. *De gehanteerde uitgangspunten leiden tot een sobere begroting 2026.*
   ODRA hanteert een scherp uurtarief. Hierdoor behoort ODRA tot één van de goedkoopste omgevingsdiensten van Nederland. De voorgestelde verhoging is in lijn met de CPB-indexering (3,8% voor lonen; gemiddeld 2,7%).

   ODRA voert al jaren een sobere begroting. In de periode 2020-2022 heeft ODRA structureel bespaard door haar verhuizing en niet-indexeren. In het kader van het ravijnjaar heeft ODRA in de voorbereidingen van de Kadernotitie gezocht naar verdere mogelijkheden om te besparen op bedrijfsvoering en taakuitvoering. Op dit moment ziet ODRA geen verdere besparingsmogelijkheden op de bedrijfsvoering. Voor ODRA zijn ook de mogelijkheden om te besparen op taakuitvoering beperkt, omdat de meeste bij ODRA belegde taken wettelijk verplicht zijn en er landelijke kwaliteitseisen gelden. Landelijk wordt in de uitvoering van de milieu-vth-taken bovendien gewerkt aan meer ambitie en kwaliteit en verkleinen van risico's (aanbevelingen Commissie Van Aartsen en Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel - IBP-VTH). Desondanks hebben de deelnemers in ODRA in de begroting van 2025 een structurele besparing door een gezamenlijke bijstelling in ambitie afgesproken.

2. *Met de gehanteerde uitgangspunten zal ODRA robuust zijn in 2026.*
   In de Kadernotitie zijn de relevante landelijke robuustheidscriteria verwerkt, waarmee ODRA volgens de landelijke robuustheidscriteria robuust zal zijn.

3. *De documenten ter kennisname aan de raad sturen is conform regionale afspraak.*
   Het algemeen bestuur van ODRA heeft 19 december jl. besloten de documenten ter kennisname naar de raden en staten te sturen.

Kanttekeningen en/of risico's

1. *Bij meer of minder omzet van ODRA is er risico op extra kosten.*
   Wanneer ODRA het geraamde werk voor alle partners volledig uitvoert, zijn daarmee alle kosten gedekt. Wanneer dit niet lukt (bv. minder vergunningaanvragen), zal een tekort kunnen ontstaan. De partners zullen dit tekort naar rato van inbreng in ODRA moeten bijbetalen. Het risico hierop wordt klein ingeschat aangezien ODRA in voorgaande jaren heeft laten zien dat zij de bedrijfsvoering op orde heeft en strak stuurt op volledige uitvoering van de werkprogramma's en een dynamische capaciteitsplanning hanteert. Daarbij heeft ODRA een algemene reserve van €644.000,- (geraamd eind 2024).

2. *Besparingen in de begroting 2025 moeten nog worden omgezet in structurele besparingen in 2026 en verder.*
   De in 2024 afgesproken structurele bezuiniging op het gezamenlijke werkpakket is voor 2025 op incidentele budgetten doorgevoerd. In de kadernotitie zijn mogelijkheden beschreven voor structurele bezuinigingen. In de uitwerking naar de ontwerp-begroting zal hierin een keuze worden gemaakt.

3. *Het voorgestelde uurtarief van €107,- is scherp.*
   De onzekerheid rond inflatie en CAO bedraagt enkele procenten. Mogelijk is het voorgestelde tarief te scherp. Vergeleken met andere omgevingsdiensten is het uurtarief bovendien laag. Deels te verklaren tussen verschillen in huisvesting, takenpakket etc., maar ook vanwege minder investeringen in automatisering en informatiebeheer.

4. *De kostprijs van sommige producten staat onder druk.*
   Door de Omgevingswet zijn werkprocessen veranderd. De complexiteit is groter geworden. Duidelijk is dat sommige producten meer tijd kosten dan eerder. Het lijkt erop dat dit niet alleen een invoeringseffect is, maar een structureel effect. ODRA zal dit komend jaar nader onderzoeken.

5. *ODRA verkent fusie met Omgevingsdienst regio Nijmegen (ODRN).*
   Om ook op langere termijn robuust te zijn, verkent ODRA in 2025 fusie met ODRN. Een eventuele fusie zal vanzelfsprekend grote gevolgen hebben voor de begroting. Hierover vindt afzonderlijk besluitvorming plaats.

6. *De begroting is nog niet conform de nieuwe, landelijke financieringsstructuur voor omgevingsdiensten.*
   In het IBP-VTH is een uniforme financieringsstructuur voor omgevingsdiensten ontwikkeld. ODRA wil deze structuur overnemen in samenhang met het fusieproces met ODRN. Een andere financieringsstructuur zal herverdelingskosten meebrengen. Of dit voor Rheden positief of negatief zal zijn, is op voorhand niet te zeggen.

Financiën

Bijdrage Rheden
De verhoging van het uurtarief in 2026 betekent voor Rheden bij een gelijkblijvend werkpakket een tariefsverhoging van 3%. Het budget is vooralsnog in 2026 toereikend door de in 2024 afgesproken gezamenlijke bezuiniging en een kleine verschuiving in taken tussen gemeente en ODRA (milieuadvisering).

Inzicht verloop beschikbaar budget	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026*
Budget	€540.000	€675.564	€740.000	€782.000	€782.000
Geraamde bijdrage Rheden aan ODRA	€536.000	€675.000	€740.000	€759.000	€782.000
Feitelijke bijdrage	€560.386	€685.205	Nvt.	Nvt.	Nvt.

Noot:
- In 2023 en 2024 is het ODRA-budget vanuit het klimaatbudget incidenteel verhoogd ten behoeve van de handhaving op energiemaatregelen.
- Het budget bestaat uit het ODRA-budget en een deel van het geluidbudget (verkeersmilieukaart en sanering verkeerslawaai).
- Vanaf 2024 is extra milieu-advisering opgenomen in het Werkprogramma ODRA, gedekt door vacaturegelden (functie geluid en ro; €67.000,-).

Uitvoering
ODRA werkt de kadernotitie verder uit in een ontwerp-begroting ODRA 2026. Deze wordt voor zienswijze voorgelegd aan raden en staten.

Participatie en communicatie

De vergaderstukken van het Algemeen Bestuur van ODRA zijn voor een ieder te vinden op de website van ODRA.

Bijlagen

1. Kadernotitie 2026 ODRA.
2. Visitatierapport ODRA.
3. Verbeterplan ODRA visitatie.

De Steeg, 18 februari 2025

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris